

Tõnis Mölder
Keskkonnaministeerium
Narva maantee 7a
15172 Tallinn

Meie kuupäev digitaalallkirjas nr 1-3/85

Tööandjate arvamus kliimapaketi „Eesmärk 55“ osas

Austatud minister

Olete Eesti Tööandjate Keskliidu arvamust pärinud Euroopa Komisjoni kliima ja energeetikaalaste seadusmuudatuste paketi „Eesmärk 55“ kohta (edaspidi „kliimapakett“). Täname kaasamise eest, tegemist on äärmiselt olulise mahu ja mõjuulatusega paketiga. Tulenevalt selle mahukusest ja lühikesest tutvumisajast on hetkel võimalik anda vaid üldsõnaline arvamus.

- 1) Positiivne on, et kliimapakett käsitleb kliimaeesmärgi saavutamiseks vajalikke tegevusi ja valdkondi koos, vähendades fragmentaalsust ning andes aimu ambitsiooni ulatusest. Samas on veel ebaselge, milliseks kujuneb täpselt õigusaktide detailne sisu ja ambitsioonikus. Soovime, et valitsus kaasaks ettevõtjaid sisuliselt ja liigutaks infot kiiresti ning avatult nii riigi kui Euroopa Komisjoni suunal. Eesti tegevused kliimapaketi ellu rakendamiseks ei tohi olla oluliselt jõulisemad, kui Euroopa üldine kava, ilma selge plaanita, kuidas see tõstab Eesti ettevõtete konkurentsivõimet ja kuidas kompenseeritakse saamatajäänud tulu või muu tekkinud kahju.
- 2) Negatiivne on, et pakett ei sisalda veel mõjuhinnanguid liikmesriigiti ega tegevus- või eluvaldkondade lõikes. See teeb paketi üle otsustamise ja planeerimise väga raskeks. Aus ja õiglane oleks inimesi informeerida, milline on paketi mõju lisaks heitgaaside vähenemisele.
- 3) Muret tekitavad ootamatud suunamuutused ja varasemate kokkulepete kergekäelised hülgamised. Näiteks on ette nähtud süsinikukvootide kiirem vähendamine, kuid ettevõtjatega kooskõlastatud valitsuse seisukoht Euroopa roheleppe kohta oli, et emissioonikaubanduse süsteemis osalevate sektorite jaoks peab jätkuma seni kokkulepitud vähenemistempo. Meie seisukoht on, et Eesti ei tohiks riiklikku kliimaambitsiooni tõsta kõrgemale kui Euroopa riigid keskmiselt, ilma selge plaanita, kuidas tagada ettevõtete konkurentsivõime.
- 4) Silma hakkab ka see, et mitmel pool on eesmärgid üleeuroopalised, aga liikmesriikide panused erinevad. Samas on kohati seatud liikmesriikidele ka otsekohalduvaid eesmärke. Nt metsanduse valdkonnas plaanitakse oluliselt karmistada majandamise tingimusi, mis mõjutavad Eestit kui metsarikast ja looduslähedast riiki negatiivselt, samal ajal kui puhtalt põllumajandusele keskendunud ja suurte emissioonidega riikide puhul on ette nähtud vaid

tagasihoidlik emissioonide vähendamine – kliimapakett ei arvestata liikmesriikide eripärasid ja juba olemasolevat positiivset arengut.

Taastuvenergia osakaalult oleme juba Euroopa esirinnas, panustades üleeuroopalistesse eesmärkidesse ja võimaldades teistel liikmesriikidel rahulikumat arengut. Transpordisektori surumine heitmekaubanduse süsteemi tekitab Eestile ajas tõusva ja tarbijatele edasikanduva kulu, mis ei allu meie juhtimisele. Vajab põhjalikku analüüsi, kas Eesti transpordisektori arengut on võimalik juhtida teiste meetmetega, mis paremini alluvad meie juhtimisele.

Olukorras, kus Eesti on juba aastaid Euroopa Liidu ülese eesmärgi täitmisel teistest ees, jääb põhjendamata vajadus kohaldada Eestile Euroopa tasandil kitsendavaid valdkondlikke eesmärke. Eestit ei tohi karistada teiste liikmesriikide kohustuste kandmisel lisanduvate kitsendustega. Vajab täiendavat selgust, mida Eesti võidab Euroopa „kopsudeks“ olemise eest. Teiste liikmesriikide eest kohustuste täitmisel vajab Eesti väärilist kompensatsiooni.

Valitsus peaks selles küsimuses olema resoluutne – kõik liikmesriigid peavad kliimaeesmärkide saavutamisse võrdväärselt panustama, kuid saama ise otsustada, milliste meetmete abil need saavutada või kas seada üleeuroopalistest eesmärkidest kõrgemaid eesmärke.

- 5) Juhime tähelepanu, et piirimeetme (CBAM) rakendamine võib ohustada toorainet Euroopasse importivate tööstusettevõtete konkurentsivõimet eksporditurul, kus tuleb konkureerida kolmandates riikides tegutsevate tootjatega, kellele piirimeede ei rakendu. See võib sundida Euroopa tootjaid tegevust väljapoole Euroopa Liitu kolima.
- 6) Toetame ettepanekut vastu võtta kliimavaldkonna raamseadus valitsusasutuste rollide määratlemiseks ja suurema õigusselguse loomiseks. Kliimapakett on ühiskondlikult ulatuslikku mõju omav eelnõu ja mistahes kujul jõustumine tähendab, et ühiselt peavad vastutama erinevad ministriumid ja asutused. Raamseadus peaks tagama ka selle, et eesmärgid ja tegevused ei muutu üleöö ega sõltu ainult ühe ministriumide otsusest.

Kokkuvõttes avaldame Eesti ja Euroopa kliimaeesmärkidele toetust. Rohepöörde on selgelt vajalik ja ühtne strateegia annab ka investoritele aimu tulevikutrendide osas. Toonitame aga, et rohepöörde elluviimine peab olema läbimõeldud, argumenteeritud ja läbipaistev. Kõik riigid peavad panustama ja saama ise valida eesmärkide saavutamiseks parima tee. Soovime valitsusele nende põhimõtete elluviimisel jõudu ja oleme valmis aitama.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Arto Aas
Tegevjuht

Koopia:
Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium
Riigikantselei